

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr. Indúlt: Kedden, December' 2-dikán, 1834. 45.

O R O S Z O R S Z Á G.

(Szent Pétervári Ujság.) Egy Ukasz meghatározza, hogy miután a' Lengyel lázzadásban résztvevők kegyelem kérésekre kiszabott 2 esztendő eltelt légyen, hasonló kérő levelek többé fel nem vétethetnek, és az illető személyek minden kivétel nélkül, az Ország határából örökre száműzetessenek.

(Senatus Ujság.) Ő Felsége jóvá hagyott a' katonák szabadságokra nézve egy rendszabást, mellynek erejénél fogva, a' béírott, de jelenleg szolgálatban nem lévő katonák határtalan időre ott-hon maradhatnak. Ekkoráig a' Gárda altisztek szolgálat idejek 22 esztendőből állott, a' többi katonáké 25ből, ezentúl Tsászárikegyelemből mind ezeknek, mind amazoknak, határtalan időre fog szabadság adódni, ha egyébb-eránt szolgálat idejek alatt, fedhetetlenül viselték magokat.

(Sz. Pétervári Journal.) Ő Felsége a' Tsászár, Sándor emlék oszlopa felszentelésekor, a' Svétziai Királytól következendő levelet vett: „Édes Bátyám! Boldogult Sándor Tsászár, és közttem fennállott, valamint thrónusára való fellépése ólta. Felségeddel is folytatott barátságos viszonyok, természetesen közelébb hoznak mind ahhoz, a' mi az említett ditső Uralkodóra, kinek vesztét örökké fogjuk érezni, emlékeztet. Felséged nem sokára emlékoszlopot szándékozik emelni, 's én ezen alkalmammal kötelesnek érzem magamat, egy különös követ által, érzelmemet kinyilatkoztatni. Választásom Gróf Löwenhelm Gusztávra, a' Frantzia Ud-

varnál lévő követre esett, a' ki most visszatérvén rendeltetése helyére, egyszer-smind Felségednek e' jelen iroványt általnyujtandja. Ugy gondoltam, hogy ő szinte részvételemnek leginkább szóló bizonyosága leszsz, ha ötöt, ki a' boldogult Tsászárnál, ennek kegyelméből, több ízben meghiteltetett, Sept. 11-re úgymint az emlék oszlop felszentelésekor Sz. Pétervárába küldöm. Egyszer-smind azt is meghagytam nékie jelen-tené ki Felségednek, a' miről tudom, külömben is meg van győződve, őszinte barátságomat, és tiszteletemet, mellyel vagyok Stockholm Aug. 24-kén 1834 édes Bátyámnak Tsászári Királyi Felségednek jó öttse (Aláírás) Károly János.

P O R T U G A L L I A.

Lisbona Nov. 5-dikén. Dom Miguel, és örököseinek, a' Portugallus thrónustól örök időre való kizárása, a' Deputatusok Kamarájokban folytatódott. A' követek minden kitelhető módon nyilvánvalóvá igyekeztek tenni gyűlölségeket a' száműzött Infant ellen, és a' Biztosság által jóváhagyott törvényjavallatot, mindnyájan, még erősebb kifejezésekben akarták módosítani. Azon fontos kérdés, vallyon Palma Hertzeg, a' Conseil Elnökévé, minden felelet teher nélkül való kinevezetése, Alkotvány szerint légyen e', vagy nem, 31-kén a' követek elibeterjesztetett. Mind mellette, mind ellene többerszóllottak, különösen pedig Magelhaes és a' tengeri Miniszter egy részről, más részről pedig Silveira,

és Ribello. Ez utóbbi, a' Hertzeg személyes barátjának nevezte ugyan magát, de úgy hitte, hogy itt, hol közügyről van a' szó, ellene fel kell lépnie, mivel az Alkotvány a' bétöltendő Miniszter helyeket nyilván kinevezi, a' nélkül, hogy a' felelet teher alól a' Conseil Elnököt kivenné. A' vitatás, az Ülés vége felé kezdődött, és így más időre halasztatott, — a' midőn tegnap ismét folyamatba vétetett. Silveira azt mondta, hogy haszontalan idővesztegetés, akár jóvá hagyódik Palmella kineveztetése, akár nem, a' mennyiben senki sem kételkedik felőle, hogy a' Miniszterium semmi esetre sem áll fel sokáig: a' Hertzeg, és Gróf Villa Real, minden dologban ellenkeznek társaik jóltévő tzeljaikkal, 's vélek soha sem fognak megegyezni. Végre 5 órakor szavazásra került a' dolog, Pasos Ur kérdezte, vallyon Silva Carvalho, és Freire tsak ugyan együtt szavaznak e', holott mind a' ketten tudják, hogy az, a' Charta ellen légyen? Freire azt felelte, hogy ő nem úgy szavazik, mint Miniszter, hanem mint a' Portugallus Nemzet Követje, 's barátja Carvalho éppen úgy; már akkor mind a' ketten Miniszterek valának, midőn követekké választattak. Szavazáskor Palmella mellett 53-an vóltak, ellene 42-ten Szembetűnő vólt, hogy némelly Követek a' Miniszterialis részről a' Hertzeg ellen, 's négyen az Oppozízióból, mellette szavazanak. Midőn vége vólt a' vitatásnak, a' hallgatók kiabáltak: „Le az árulókkal!“ de azért a' dolog tsak a' kiabálásnál maradt, 's a' Város tsendessége, egy kevéssé sem zavartatott meg. A' Budget még sem terjesztetett elő. Ezen késedelmet ismét Palmellának, és Villa Realnak tulajdonítják, kik mindent elkövetnek, hogy Carvalho, és Freire szándékát megsemmisítsék.

A' Publicum még többre megy, 's ezen két Urat, avval vádolja, mintha Martinez de la Rosa megbukott Spanyol Miniszteriumával öszveköttetésben vólnának: egy előkelő személy az itteni Udvarnál, — úgymond, — alkudozó szerepet jádzik, 's a' Miniszter Elnöknek Madridból útasításokat küld. A' Követek Kamarája Finanz biztossága azt javallotta, hogy az özvegy Tsászárné számára, egy palota jeleltetné ki, 40 Conto Reial, úgy szinte Amalia Leánya számára is 400 Milreis (100 font st.) jövedelmül, míg megnő, 's többre leend szüksége. Napier Admiral, ma botsáttatott el, a' fiatal Királynétól ugyan nem igen kegyesen, ellenben a' Tsászárnétól barátságosan, Don Pedró hajából kötött egy gyűrűvel megajándékozta. (Londonba történt megérkezése már jelentődött) Nyugpénze, melly olly sok vitatásra szolgáltatott alkalmatosságot, végre 600 font sterlingben (1 esztendőre) meghatározatott.

N A G Y B R I T A N N I A.

(Courier.) Vellington Hertzeg engedelmeskedett a' Király abbeli parantsolatjának, hogy egy új Miniszterium alkotását által vegye. Még eddig semmit sem tudnak az új Cabinet alkotásának módja felől, azomban azt mondják, hogy a' Király nagyon óhajtana, ha Stanley is helyet foglalna benne, 's míg Peel Robert Florenz-ből vissza nem tér, addig semmi esetre sem fognak valamihez. Ez utóbbi az első Miniszterséggel kináltatott meg. Vellington Hertzeg bátor, de a' mellett ügyes férjfiú is, 's fel nem tehetjük, hogy magára vállalta vólna, az új Miniszterium alkotását minden kikötött feltételek nélkül: jól látja, hogy elmúlt az idő, hol Angliában a' Miniszterium erős lábon áthatna, mellynek rendszabásait, a' közép rend többsé-

ge, ki nem forgathatná. Az Alsóház, nem áll most, mint Pitt, és Liverpool idejében, merő Pair követekből, és más nagy földbirtokosokból, kik ha meg valának nyerve, teremtvényeik felől is egyszersmind egész bátorság volt. — Egy Parlament feloszlása, ezen állapotot meg nem változtathatná. Nagy Britanniában a' Toriek, talán némelly Grófságban nyernének; ellenben a' Radicalisok, kiket amazokkal meg nem lehet békéltetni, a' nagyobb városokban, kétség kívül, fellyebb vólnának, 's a' mi jó akaratot lehet találni Anglia eránt, az Irlandi Parlamentalis tagoknál, az egészen elveszne. Ne tegyük fel előre, hogy mind ezt Vellington Hertzeg nem tudná, 's azért hiszszük, hogy a' Miniszteriumot bizonyosan olly szándékkal vállalta fel, melly szerént bánás módja által, a' mérsékelt újítókat megnyugtatta, azokat tudniillik, kik az elesmert visszaéléseket eltöröltetni kívánják, a' nélkül mindazáltal, hogy a' vagyon bátorsága, vagy az alkotvány veszedelmeztetnék. Ugy, de kevéssel nem lehet ezen józan elmű rendet megnyugtani. Irlandia. leszsz, Vellington Hertzeg igazgatásának próba köve. Az öldöklés, és ragadozás néző piatzává vált Irlandiába bétsúszott visszaélések, kemény, de a' mellett vigyázó bánásmódot kívannak. Itt a' Hertzeg végzetlen hasznot hajthat, előre feltévéen meg van arról győződve, hogy szükséges legyen, nagy, és fontos újításokat kezdeni. Béfolyása a' felső Háza, és az Egyházra, olly jótékony rendszabásoknak lehet eszköze, mellyeket az alkotvány megsértése nélkül, Ő rajta kívül, senkimás, véghez nem vihetne. Senki sem kételkedik characterének energiája felől, 's ha a' Miniszteriumot, azon eltökélt szándékkal veszi által, hogy az Irlandi Egyházat, ennek felekezetejé számával, 's valódi szükségsei-

vel egy arányba hozza, a' Cath. papokat Angliának megnyeri, a' midőn ezeknek jövedelmeket a' Status kintstárból kiszabja, végre, ha a' szegényeken — alkalmas törvény hozása által segít, akkor Vellington Hertzeg a' legpopularisabb férjfrú leend, 's nem leszsz semmi szüksége, a' Parlamentet eloszlatni: de erre, a' mondottaknál kevesebb, nem elégséges. Imé! szép pálya fénylik előtte! — de ha a' szükséges változások elővételének ellene szegezi magát, akkor megbukása, éppen olly bizonyos, és hirtelen való leszsz, mint vólt felemeltetése, — és szerentse, ha hogy a' Monarchiát, a' Felső házat, és az Egyházat, magával nem rántja.

(Albion.) A' kereskedői rendnek fellette nagy bizodalma vagyon Vellington Hertzeg igazgatásába: ez a' környülállás elnémítja a' kisebb számú elégedetleneket. Tegnapi Londonban két gyülekezeti tartatott egymás után: az egyik Guildhallban, Taylornak előülése alatt, mellyben a' felett vételkedtek, vallyon tanátsos legyen e' a' Királyhoz Felírást küldeni az iránt, hogy a' Londoni polgárok köz elégedetlenségek a' Miniszterium váratlan elbótsáttatása miatt kinyilatkoztassák?

(Courier.) London Nov. 19. dikén. Vellington Hertzegnek vagy popularis embernek kell lennie, vagy Martz. 1. jén nem leszsz többé Miniszter: ennél fogva tudhatja előre, — mihez tartsa magát. Az Ország most mindenféle békességben van, 's ha egyébberánt a' Hertzeg alapos újító, 's Irlandnak igazságot szolgáltatni akar, tehát minden Agitatorokra megvetéssel nézhet le, — máskülömben, ha a' bétsúszott visszaéléseket ki nem küszöböli, megbukását, valamint társaiét is lehetetlen leszsz megakadályoztatni. A' Hertzeg 19. kén reggel, a' belső Departementumban

dolgozott. Lord Ferdvich, a' külső dolgokra ügyelő — tsak nem régen általvett Status Titoknokságát letette.

(Morning Post.) Midőn a' Király 17-kén a' Sz. James palotába ment, noha átaljában veve, öröm kiabálással fogadtalott, még is — a' sokaság közt, sziszegők is találkoztak. Lord Durham, gyengélkedő egészsége miatt, a' Manchesteri vendégségről lemondott. Nov. 21-kén még nem tudattak az új Cabinet tagjai. Hertzeg Vellington úgy látszik, az Ország kívánságával megegyező Politikát fog követni.

Egy levelező Londonból Nov. 19-ről így: „A' Király tegnapelőtt Brightonból a' városba jött, hogy a' hivatalos petséteket a' vólt Miniszterek kezéből elvévén, azokat általadja Vellington Hertzegnek, kire az új Miniszterium alkotása vagon bízva. E' szerint a' Hertzeg, a' Miniszterium végképpeni kinevezéséig, maga viszi az igazgatást. Peel Robert Olasz Országból való visszatéréséig, a' mi Dec. 10-ke előtt, alig ha megtörténik, minden in Statu quo marad, és végkeppi kinevezés nem vétetik elő, a' mennyiben Peelnak együtt munkálódására sokat tartanak. Bár milly kellemetlen legyen egy részről ez az elhalasztás, más részről még is az a' haszna vagon, hogy a' betöltendő egyes helyekre nézve hasznos észrevételeket lehet tenni, és azt is általlátni, minő benyomást tesz a' közvéleményben a' nagy változás. Azonközben Lord Stanley, Hertzeg Richmond, és Graham belépésekről beszélnek. Vellington Hertzeg tegnap előtt, minden Kormány osztályokba eiment, 's egyszersmind általvevé a' külső dolgokra ügyelő Departamentumot, mellyet hihetőleg abban az esetben, ha talán Peel Robert első Miniszternek neveztetnék, meg is tart. A' Hertzeg energiája, és

elhatározottsága, ezen pillanathan, kedvezőleg nyilatkozik a' közönségre.

(Times Nov. 20 kán.) Midőn az elbótsátott Miniszterek, hivatalos petséteket általadták, a' Király mind egyik eránt kegyességet mutatott, kivén Lord Broughamot, a' kit tsak röviden, és hidegen bótsátott el. Lord Melbourne eránt különös kegyességgel viseltetett. Közönségesen tudvan, hogy miután Vellington Hertzeg, mint belső Status Titoknok, az esküt Ő Felsége kezébe letette, a' titkos Tanátsból, a' Bureaubába ment által.

BURKUS ORSZÁG.

Ő Felsége az Orosz Tsászár Nov. 25-kén éjjel, 12 és 1 óra között odahagyta Berlint, 's Breslaun, és Varsón keresztül, Sz. Pétervárába indúlt.

NÉMET ORSZÁG.

(Lipsziai Ujság Nov. 21-ről.) E' f. e. Május hónapjától fogva Sept. közepéig, hivatalos tudósításoknál fogva, Szász Országban öszvesen 130 szor vólt tűz támadás, úgymint Májusban 25-ször, Juniusban 40 szer, Juliusban 40 szer, Augusztusban 12-szer, Septemberben 13 szor. Ezekből 67 esett a' Meisznii kerületre, 24 a' Lipszaiira, 36 a' hegyes, és 3 a' Voigtländi Kerületre. Azomban nem vólt mind szántszándékos gyújtás: mert 37 menykő által történt, 33-nak az okát nem tudhatni, 30 gondatlanságból, és tsak 30-at lehet szándékos gyújtásnak tulajdonítani.

SPANYOL ORSZÁG.

Mina Generalis a' Navarrai néphez, következő Felszóllítást bótsátott: „Parasztok! Elfoglaltam a' tartományunk letsendesítésére szánt sereg feletti Commandót. Noha távol valék

töletek, még is könnyeztem, midőn hallám szülötte földemnek, esztendő óta viselt szenvedéseit. Bánatom közben, mellynek egyéb oka nem volt, mint a' ti szerentsétlenségtek érzése, köszöntem az égnek, hogy én hívatták meg nyomorúságtoknak, 's ez által a' polgári háborúnak megszüntetésére. Felszóllítlak azért benneteket II-dik Isabella Királyné nevében, nyújtsatok segéd kezet ezen szent tzelnek elérésére: — ha másképpen fogtok tselekedni, — ezennel kinyilatkoztatom, hogy a' ki nap kelte, és napszállta között, minden igaz ok nélkül az Ország úton találtatik elő, azonnal agyon lövettetik. Költ a' Pamplonai főszálláson Nov. 4-kén 1834. (Aláírás.) Espoz y Mina.

(Indicateur de Bordeaux.) Zumalacareguy Nov. 7-kén Peraltában volt, honnan 9-kén Lerinbe indult, de innen ismét visszatért, 's 10-kén Falces felé vette az utat. A' Peraltai Városi katonák, az ellenség rablása alatt bészárkoztak, 's a' feladásra unszolt felszóllítást visszaútasították. Ennél fogva Zumalacareguy, főparantsolójok annyát küldötte hozzájok, de ez sem használt semmit, 's az Insurgensek kéntelenek valának visszavonúlni. A' környékbeli városi katonák védelmezésre készültek: viseletjek valóban dítseretet érdemel: különösen magasztaltatik az Alcalde, és a' Villafrancai főparantsoló, a' ki Zumalacareguy levelére, mellyben ez, tölle 6 akó bort kívánt, azt felelte: „Jer magad, 's vidd el a' fegyvertárból.“ Az Alcalde, kezesül, a' Carlisták közzül, sok előkelő személyeket elvitt. Sevona Oberster, Valdes alatt a' Generalstab feje Valenciában, Sevilla követjévé neveztetett.

Barcellona Nov. 11-kén Madridból ide egy Kurir érkezett meg tudó-

sításokkal. A' mint mondják, a' Királyné Llandert kínálja meg a' Hadi Miniszterséggel, a' ki azt bizonyos feltételek alatt elis akarja fogadni. Ugyan is azt kívánja, hogy a' Kormány, az igazgatás Systemáját, a' Kamarához, és Spanyol Ország többségéhez szabja: ha talán ebbeli kívánsága meg nem halgattatnék, 's a' Kamara kéntelen lenne, a' Kormány tartása miatt, komoly kérdéseknél, Oppozitziójában megmaradni, akkor Llander ismét letenne a' Miniszterségről, és a' Catalonai Commandanságot visszavenné. Vagnak még az Országban itt ott Carlis-tai bandák, de nem veszedelmesek, noha az ollykori ragadozással fel nem hagytak: így tegnap is, a' midőn Barcellonaából, a' szabadosok számokra fegyver küldetett, egy banda Carlis-tától feltartóztatott. Nem nagy a' veszteség, tsak hogy a' lakosok gyűlölségeket a' lázzadók ellen, még inkább felingerelte. General Mina zászlója alá naponként gyülekeznek, a' még eddig szolgálatban nem volt, de fegyver fogható lakosok; Barcelonában is összeállott egy osztály szabados: miután fegyveröket felemelték, megesküdtek, hogy azt elebb le nem teszik, valameddig az Insurgenseket meg nem büntetik. Öt más organizált osztály minden órában talpon áll a' kirukkolásra. Ebből látszik, hogy végre a' Kormány, hathatós rendszabásokhoz nyúl a' lázzadás elnyomására. Imez tudósítások, kedvező előjelei a' győzedelemnek, 's megtzáfolják Spanyol Ország ellenségeinek hamis jövendeléseiteket.

(Moniteur.) Mina Generalis 7000 emberrel, Puentalareyna felé indult, a' midőn közeledésekor, Zumalacareguy, Santa Cruz de Campezuha, visszahúzódott. Minden tudósítások megegyeznek abban, hogy a' Királyné katonái, a' legjobb lábön ál-

lanak, és hogy a' nép érzelme, a' se-
regéének, minden felé megfelel. Di-
mában, Espartero, és Griante
a' Biscaya i Insurgenseket megtámad-
ták, és szélyelverték. A' Királyné se-
rege e' szerint, mindenütt megtámadó,
nem védelmező helyzetben vagyon.

(Moniteur.) Bayonnéból 19 ről
jelentik, hogy Oraa, Etchalar el-
len indult. Kevésbe múlt, hogy a' Car-
listák között, sok előkelő személyek,
hatalmába nem estek, csak úgy szaba-
dúlhatván meg, hogy minden iroványai-
kat, és dolgaikat tserbe hagyták. A' leg-
nagyobb zavarodás van köztök. A' Jun-
ták, Guipuzcoa ba szaladtak. Ma d-
ridből költ minden tudósítások abban
megegyeznek, hogy miután a' Gueb-
hardi költsön felett, a' szavazás ked-
vezőleg ütött ki, a' közvélemény a' Ki-
rályné javára fordult, és a' Miniszte-
rium állandóságonaponként nevedik.

Zumalacarreguy, Nov. 1-jén
Lecumberry főszállásáról, követ-
kezendő felszóllítást botsátott közre:
„Éppen, midőn a' vitéz Navarraiak,
törvényes Uralkodójok védelmezésére
kardot emelnek, Don Manuel Lo-
renzo Rebellis kevéyenelő áll a' fel-
kelés elnyomására, 's csak hamar a' leg-
nagyobb kegyetlenséget viszi véghez,
a' midőn a' halhatatlan Don Santos
deLadront, a' Pampelona itömlötz-
ben, bososújának feláldozza. Illy ir-
tóztató bánásmód után, ötöt az úgy ne-
vezett Királyné, Oberster hadnagyi rang-
ból, Vice királyá nevezi, 's egyszers-
mind reá bizza, azon kerület General
Commandóját. A' kegyetlen Quesada,
és Rodil, öszvehasonlítva emberileg
bántak Lorenzo atya gyilkossal. Mil-
lyen különböző volt a' Legitimitás vé-
delmezőinek viseletjek, ellenségekeránt?
noha megerősített Várost nem birtak,
's szünet nélkül, négyszer erősebb ha-
talomtól valának üldözve, még is a' meg-

sebesült foglyokat orvosok által gyógyít-
tatták, és minden kitelhető módon ápol-
tatták. Illy emberi bánásmód helyett,
a' mi engesztelhetetlen ellenségeink,
minden hadi törvényeket megvetettek,
és magasztalt Philanthropiájok, a' leg-
rútabb baromiségra vetemedett, mert
ember vért szomjúhozó tigrisek gya-
nánt, nem csak a' parantsolatom alatt
küzdött katonákat lövették agyon, de
még — a' minden pallérozott nemzet-
től megkíméltetni szokott betegeket is
megölték. Ezt többé nem tűrhelvén,
megparantsoltam, hogy ezentúl minden
megöletett Royalistaért, — szökevényeik-
ből 5 lövettessék agyon. Azomban még
ezen kemény rendszabás sem tartóz-
tatta meg őket a' kegyetlenségtől: én
tehát látván jó tzelomnak sikerületlen-
ségét, a' foglyokat vagy szabadon ereszt-
tettem, vagy hakívánták, fegyvert adát-
tam kezembe, hogy tulajdon társaikkel
küzdjenek. Még ez az okos bánás-
mód sem tanította jobbra a' Rebellise-
ket, kik embertelenségeket még avval
tetézték, hogy a' fellázzadt tartomá-
nyokban nem csak az embereket, ha-
nem ezeknek lakásaikat, és szántóföld-
jeiket is pusztították. Quesada Re-
bellis, kegyetlen felszóllításokat botsá-
tott közre, a' hitszegő Rodil pedig
nem csak jóvá hagyta azokat, de még
más — sokkal kegyetlenebbeket is kir-
dettetett, — mind ezekre Lorenzó
áruló ütötte a' petsétet, ki még azon
panaszolkodott, hogy pontosan nem
hajtattak végre. (Folytatásá következik.)

FRANTZIA ORSZÁG.

Marseillei tudósítások Nov. 15-
ről Algierből jelentik: Oct. 10 ke-
olta a' Kabeylok nem tettek kitsapást,
de sikerrel nem is tehettek, mert a'
Városi örség megkettőztetett, miután
a' minapi véletlen megtámadás félel-
met gerjesztett. Az utóbbi alkalommal

amaz vad tsoport egész a' blokada házig vergődött, 's innen semmi módon el nem űzethetett, hanem azért sűrű soraik, jóformán megritkítottak. Ez az éjjeli kitsapás annyival inkább veszedelmes volt, minthogy frantzia szökevényektől vezéreltetett, kik a' város minden szege-szuglyát jól esmerték. A' Kabylokhhoz sokan szökdösnek által, még pedig nem csak az idegen, de még a' frantzia katonák között is, — mert amazok nyílt karokkal fogadják mind egyiket, és A c h m e d B e i halálos büntetés alatt megtiltotta a' szökevények akármilyen módon való megsértéseket. A' Zouavoknak Sergeant majorjok, éppen, midőn eleséget akart a' hegyekbe szállítani, Hadi törvényszék elibe idéztetett, elítéltetett, és agyonlötvetetett. Bugianak örserege feltseréltetik. — General Drouet d' Erlon igazgató, miután a' sereget megvizsgálta, 's a' város szomorú állapota felől meggyőzöttetett, Algierba ismét vissza tért.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'sonból Nov. 28. A' folyó November hónap 24-kén végezte itt világi pályafutását Bilnitz Pál úr, Theologia Doctora, és dunán inneni kerületben az Augspurgi Confessiót tartó Ekklezsiák Superintendeñse, egyszersmind a' Po'sonyi magyar és tót gyülekezet Predikátora és az evangélikusok Lyceumában Professor, életének 62-ik esztendejében. Született Kun-Taplotzon Gömör V. megyében. Mint minden hivatalában buzgón és híven eljárta 's enél fogva igen érdemes férjfiat valamint esmerői tisztelték, úgy elvesztését érzékenyen fájlatják.

Pest. A' magyar tudós Társaság folyó évi November 9-dikén, nemes Pest vármegye nagyobb teremében tartotta 3-dik közülesét. Elölülő Mélt. Széki

Gróf Teleki Jósef úr ö Nagysága magos míveltségü lelkét bélyegző ékes heszédében, mellyel az űlést megnyitá, nyomosan fejtegeté a' magyar tudósok hajdani sanyarú sorsát és a' fenálló magyar tudós társaság hatását. Ezután titoknok Tek. Döbrentei Gábor úr előszámolá a' társaság 1833 Novemberétől folyó 1834 Novembere 9-dikéig tett sok és fontos munkálódásait. Örvendve hallók a' „titoknoki előadásból,“ többek közt, a' nemzeti játékszinre fordított munkás figyelmet, a' szép viszonyokat, mellyekbe a' társaság külföldi tudományos társaságokkal lépni kezd. Lelkesedve értettük a' Bajor kir. Müncheni akademiának azon szép ajánlását, mi szerént a' könyvtárban nemzetünket érdekelhető munkák hiteles mássát a' magyar tudós társaságnak megküldeni kész. Nemzeti öröm érzést gerjesztett bennünk nemelly lelkes hazafi ajánlások tudatása. A' titoknoki előadás végeztével elhunyt derék hazánkfia Görög Demeter udvari tanácsos és tiszteleti tag felett T. Kállay Ferentz rendes tagnak jeles emlékbeszéde; T. Bugát Pál rendes tagnak a' külső értekekről élettudományi előadása érdemlék a' köz figyelmet. Ezután T. Czech János úr rendes tag nyomos vizsgálatait terjeszté elő a' tudományok állapotjáról Magyarorszáiban az Árpádok alatt; T. Jankovich Miklós úr, tiszteleti tag, tudós értekezésében, mellyet Róthkrepf Gábor úr olvasa fel, megesmerteté a' Beni pusztán talált régiségeket, mellyek egy magyar hősnek, ki mint a' tudós értekezés történeti adatokkal világosította — 923 táján hunyhatott el, tetemeiben, köntös-ékességekben állanak, és mind azért igen érdekesek, minthogy eleink öltözetének még akkor Európában szokatlan arany és ezüst ékességeit 's fegyvereik formáját előmutatják,

mind pedig azért, mivel a' talált négy darab ezüst pénz, mellyeken a' 915—925 közt uralkodott Berengarius neve olvasható, olly ritkaság, hogy azt a' leg-gazdagabb tsászári vagy királyi pénz-gyűjteményekben sem találhatni fel. — Majd jelentés tétellett a' magyar tudós társaság által 1835 ra megjutalmazott munkáik felől. T. Kisfaludy Sándor és Vörösmarty Mihál koszorús költők munkáinak 1835 ban nyomtatott 2-dik kiadásai nyerték, egyenlően osztva, a' 200 darab arany jutalmat. Maros-Vásárhelyi professor T. Péterfy Károly úrnak a' philosophusokról és philosophia történeteiről írt munkája tisztelet díjra érdemesítetett. 1835 nak terméketlensége az eredeti jó magyar munkákra nézve fájdalommal említetett. — A' filosofiai kérdésre érkezett két értekezés közül Almási Balog Pál úré nyerte a' 100 darab arany jutalmat; Ekei ref. pap, Hetényi János úré pedig ívenként 4 darab arannyal jutalmaztatik. A' historiai kérdés, reátsak egy felelet, az is elkésve érkezvén, 1834 re újra kihirdetteték; a' felelet beküldésének határnapja 1836. Dec. 31 dike. — Az 1835/4-re érkezett vigjátékok közül egy se találtatott száz darab arany jutalomra méltónak; de Jakab István úr „falusi lakodalom“ tizmű vigjátéka ívenként 4 darab arannyal jutalmaztatik. Most az 1834 re szóló nyelvtudományi és philosophiai kérdés (l. alább) hirdettetett ki. Végre az előlülő rövid beszéddel berekeszté az ülést, mellyen, a' karzaton, mint a' teremben számos minden rendű és rangú hallgatók jelentek meg.

A' magyar tudós társaság által kitelt jutalom kérdések 1834 re.

Nyelvtudományi kérdés.

Mellyek a' magyar nyelvben a' tiszta gyökök? Számlaltassanak elő, mennyire lehet, eredeti jelentéseikkel.

A' jutalom 100 darab arany.

Philosophiai kérdés.

Mi haszna 's befolyása van és lehetne még a' lélektudománynak (Psychológiának) mind a' felsőbb mind az alsóbb néposztályok tzielirányos erkölcsi és polgári nevelésére? Mit és mennyit kellene ebből a' nemzeti iskolákban is tanítás tárgyául felvenni?

A' jutalom 100 darab arany.

Mind a' két osztálybeli feleleteket, petsétes leveleikre hivatkozandó jelmondataikkal, a' titoknok veszi által. 'S mindenike beküldésének határnapja Martius 19-dike 1836. Azon napon túl érkező felelet el nem fogadható. A' 100 darab arany fődíjon kívül, másod söt harmad karbelinek találandó felelet is kiadathatik, külön meghatározandó tiszteletdíj mellett.

Pesten, a' 3 dik köz-ülésből
Nov. 9 dikén 1834.

A' Pénz folyamat December' 1 sőjén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99 17/32

Az 1820-béli sorsosok: 208 1/2

Az 1821-béli hasonlók: — —

Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 57 3/4 for. keltek, mind Conv.

Bank-Aktziák keltek — — for. ton.

Conv. Pénzben.

Béts. Felsőégi rendelés szerént a' folyó Deczember hónapban a' kenyerek, szabott áron, kissebbekre szakasztatnak; de a' marhahús fontjapengőben 6 kr-ra leszállítatott.

Szerkesztető és Kiadó Marton J o's e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatató: Nemes Hayku! Antal. (Obero Bäcker - Strasse Nro 755.)